

Tittel på prosjektet	 Høgskolen i Østfold ”Initiere og igangsette tiltaksplanen ”Liverpool Care Pathway” (LCP) i livets slutfase på sykehjem i Østfold”
Finansiering	Samarbeidsmidler Høgskolen i Østfold, Avdeling helse- og sosialfag
Organisering og rapportering	Prosjektgruppe bestående av 1 representant fra hvert av de deltakende sykehjem og 2 representanter fra Høgskolen i Østfold, Avdeling helse- og sosialfag. Rapportering til HIØ.
Prosjektperiode	August 2008 – juni 2009. Avsluttet juni 2009
Kommune(r)	Fredrikstad kommune Sarpsborg kommune Halden kommune Moss kommune Spydeberg kommune
Sykehjem	Glemmen sykehjem USH, Borge sykehjem Kruseløkka sykehjem, Halden sykehjem, Peer Gynt sykehjem, Gritun sykehjem
Prosjektleder/faglig ansvarlig	Birgitte Skauen Kopperud, Virksomhetsleder Glemmen sykehjem USH bisk@fredrikstad.kommune.no Lillian Lillemoen, Høgskolen i Østfold. Lillian.lillemoen@hiof.no
Samarbeidspartnere i prosjektet	Høgskolen i Østfold, Avdeling helse- og sosialfag
Beskrivelse av tiltaket/prosjektet Bakgrunn	Omsorg for den døende og deres nærmeste på sykehjem har de siste årene vært i fokus både hos helsepersonell og fra helsemyndighetenes side. I Omsorgsplan 2015 er ”Omsorg ved livets slutt og lindrende behandling” utenfor sykehus et av satsningsområdene (St.meld. 25 (2006-2007)). Likeledes anbefales det i ”Nasjonalt handlingsprogram med retningslinjer for palliasjon i kreftomsorgen” (Helsedirektoratet 2007) at alle sykehjem skal beherske grunnleggende palliasjon. I handlingsprogrammet framheves bruk av en tiltaksplan for ivaretagelse av den døende og deres pårørende, som for

	eksempel "Liverpool Care Pathway" (s. 42).
Framdrift og mål	<p>Styrke kvaliteten på pleie og omsorgstjenesten til døende pasienter og deres pårørende.</p> <p>Styrke praksisperiodene i sykehjem for bachelorstudenter i sykepleie og vernepleie med fokus på brukerorientert tverrprofesjonelt samarbeid, lindrende behandling og omsorg.</p>
Resultatrapportering og vurdering Tiltak	<ul style="list-style-type: none"> • Nettverk av ressurspersoner • Opplæring av ressurspersoner • Seminar og nettverkssamlinger • Opplæring av ansatte • Samarbeid med sykehjemslegene • Informasjonsfolder til pasienter og pårørende
Gjennomføring og resultater	<p>Innføring av tiltaksplanen Liverpool Care Pathway ved 6 sykehjem/avdelinger i Østfold.</p> <p>Nettverk av ressurspersoner fra seks sykehjem i Østfold ble etablert, og nettverkssamlinger og seminar angående omsorg ved livets slutt ble gjennomført.</p>
Spredning	<p>Informasjon om prosjektet er spredd gjennom nyhetsbrev, Glemmen sykehjems hjemmeside og gjennom posterpresentasjoner på FUFF- konferanse i mai 2009 og "Omsorg i utvikling" oktober 2009.</p> <p>En fagartikkel om LCP – prosjektet er under arbeid, og planlegges publisert i tidsskriftet Sykepleien i 2010.</p>